

Barwne gołębnie z Frankonii

Jasienica 2021

© Manfred Uglorz

Wszystkie zdjęcia i rysunki wyłącznie dla celów poglądowych.

All photos and drawings for illustrative purposes only.

Alle Fotos und Zeichnungen dienen nur zur Veranschaulichung.

Spis treści:

Frankonia ojczyzną gołębi barwnych ..	3
Bernardyński srokacz	5
Frankoński błyszczący	8
Frankoński polny	11
Frankoński srokacz sercaty	15
Frankoński tarczowy	20
Norymberska jaskółka	24
Norymberski skowronek	29

Frankonia ojczyzną gołębi barwnych

Frankonia jest historyczną krainą, leżącą w środkowych Niemczech. Obecnie pod względem administracyjnym należy Bawarii, co wielu Frankończykom się nie podoba.

Herb Frankonii

Dzieli się na górną, środkową i dolną Frankonię. Pod względem ukształtowania terenu, znajdują się w niej tereny równinne i górzyste, typowo rolnicze i zalesione. Wiele wiosek i miast jest bardzo starych, pamiętających nie tylko średniowiecze, ale także okres podbojów rzymskich.

Wszystkie są zadbane i piękne. Niektóre miasta w czasie II wojny światowej zostały zbombardowane. Już dawno je odbudowano i postarano się, aby zabytki zostały odrestaurowane. Wszystko jest piękne, barwne, wszystko ładnie i cieszy oczy. Ludzie są przyjaźnie nastawieni do przybyszów i mile witani, chociaż ludzi „starszej daty” trudno zrozumieć, ponieważ posługują się starym dialektem frankońskimi. Najważniejsze miasta, to Norymberga, Würzburg, Fürth, Hof, Bamberg i inne.

Z Norymbergii przyszedł do Krakowa autor ołtarza w kościele mariackim w Krakowie (Witt Stwosz – Veit Stoß).

Mapa Frankonii

Każde stworzenie jest produktem swojego środowiska. Zgodnie ze współczesną epigenetyką, wpływ na uaktywnianie się genów ma otoczenie i to, co się w nim dzieje. Oznacza to, że spokój, zdrowe powietrze, jak i piękna okolica, uaktywniają geny istot

żywych, co nie znaczy, że absolutnie wszystkich. Lasy, góry porośnięte bujną roślinnością, zielone pola i łąki, ukształtowały nie tylko Frankończyków, ale także ich zwierzęta. Wpływ człowieka nie jest tu bez znaczenia. Nie powinno więc nas dziwić, że frankońskie gołębie barwne, nie tylko są harmonijnie zbudowane, nie tylko mają ciekawe rysunki i kolory, ale te kolory są intensywne i lśniące, szczególnie kolor czarny, czerwony i żółty. To tłumaczy popularność gołębi frankońskich nie tylko w Niemczech, ale prawie we wszystkich krajach europejskich. Hodowane są także w Ameryce i Australii. Szczególnie popularne są skowronki norymberskie oraz frankońskie tarczowe.

U wszystkich gołębi z Frankonii wymagana jest intensywnie czerwona obwódka wokół oczu i dobre ukrwienie u nasady dzioba. Także wymagany jest intensywny kolor upierzenia. Pierwotnie w Frankonii hodowane były prawie wyłącznie gołębie w kolorze czarnym, czerwonym i żółtym. Dbano, by były one aksamitne i bogate w tzw. „lakier”.

Kolor niebieski i wszystkie jego warianty, a także kolor czerwonopłowy i żółtopłowy u gołębi z Frankonii uważany jest za kolor wtórny, jakby „importowany”. Nie cieszą się gołębie frankońskie w tych kolorach wielką popularnością wśród hodowców. Trwają jednak prace nad poprawą tych kolorów, aby przynajmniej w przybliżeniu upodobniły się do tzw. kolorów „lakierowych”. Nie łatwo to osiągnąć, ponieważ nie da się „przeskoczyć” ograniczeń, wynikających z genetyki. Nie można tych wysiłków ignorować, jednak zawsze należy pamiętać, że u gołębi należących do 5. grypy (barwne) najważniejszy jest kolor upierzenia. Gołąb, chociażby miał idealną budowę, ale kolor był złej jakości, to jakość koloru zadecyduje o stosunkowo niskiej ocenie gołębia.

Należy mniemać, że frankońscy hodowcy gołębi nie powiedzieli ostatniego „słowa”, wraz z wyhodowaniem frankońskiego błyszczącego, dotychczas hodowanego w kolorze czarnym. Należy oczekiwać frankońskich błyszczowych także w kolorze czerwonym i żółtym.

[Glanztauben - Landesverband der Rassegeflügelzüchter in Rheinland-Pfalz e.V. \(rassegefluegel-rheinland-pfalz.de\)](http://rassegefluegel-rheinland-pfalz.de)

Bernardyński srokacz (EE 446)

N. Bernhardiner Schecke, F. Bernhardiner Schecke, A. Bernhardin Magpie

Grupa V – barwne

Obrączka numer 8

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

Bernardyński srokacz przypomina swym rysunkiem habit mnicha zakonu św. Bernarda. Od dawna był hodowany na terenie południowych Niemiec oraz we Frankonii. Najczęściej można było go spotkać w zagrodach rolników. Pierwotnie był gołębiem stosunkowo dużym, przysadzistym, o szerokich piersiach i o niezbyt długich nogach. Hodowany był głównie dla uzyskania wartościowego mięsa.

Na początku XX wieku w małych miasteczkach niemieckich, a także na przedmieściach wielkich metropolii podjęto próbę przekształcenia pierwotnej formy srokacza bernardyńskiego. Dzięki domieszce krwi innych ras powstał gołąb nie tylko o ciekawym rysunku, bo takim był zawsze, ale także o pięknej budowie. Chociaż wzorec srokacza powstał w 1934 roku, to dopiero we wzorcu z 1954 roku spotykamy się z nazwą *bernardyński srokacz*. Obecnie, zyskuje on również popularność wśród polskich hodowców gołębi barwnych.

Opis budowy

Bernardyński srokacz jest gołębiem typu polnego. Jednak ma także wiele cech gołębia lotnego oraz uformowanego. Jest to wynikiem domieszek krwi innych ras, celem których było uszlachetnienie pierwotnego wiejskiego srokacza.

Głowa, zawsze bez koronki, powinna być zaokrąglona, a czoło wysklepione. Jakiegokolwiek ślady koronki na głowie dyskwalifikują gołębia. Dobrze widoczne są ciemne **oczy**, obramowane zdecydowanie czerwoną, wąską **brwią**. Ciemny kolor oczu, czerwień brwi i biel piór na głowie tworzą piękną kompozycję kolorystyczną. **Dziób** u bernardyńskich srokaczy powinien być średniej długości, koloru cielistego i jak u większości gołębi frankońskich dobrze przekrwiony. Głowa, szyja i pierś tworzą harmonijną całość. Głowa łączy się prawie niedostrzegalnie z **szyją** dzięki dobrze wykrojonomu podgardlu. Szyja zaś powinna być średnio długa, elegancka, a **pierś** szeroka i dobrze wysklepiona.

Fot. M. Uglorz

Eleganckiego kształtu bernardyńskiemu srokaczowi nadają stosunkowo długie **plecy**, lekko opadające w kierunku **ogona** oraz średnio długie **nogi**, zawsze gładkie, z jasnymi pazurkami. **Skrzydła** powinny być długie, zwarte, przylegające do korpusu. Także ogon powinien być zwarty, a całe upierzenie sprężyste i przylegające.

Kolory i rysunek

Właściwie bernardyński srokacz przypomina rysunkiem srokę. Kolorowe są: szyja, ramiona, pierś, ogon, górne pokrycie ogona oraz tzw. klin, natomiast głowa, plecy, skrzydła i brzuch są białe. Biały rysunek głowy kończy się około 1 cm pod dziobem i okiem. Wszystkie linie rozdzielające kolor od bieli powinny być zdecydowane, proste lub w kształcie łuku, bez załamania i wklęsłości. Wymaga się, aby kolorowe serce na plecach i ramionach było wyraźne i dostatecznie szerokie.

Bernardyńskie srokacze dotychczas występują w następujących kolorach: czarnym, czerwonym, żółtym, niebieskim, niebieskim grochowym, niebieskopłowym, grochowym niebieskopłowym oraz srebrzystym.

Kolor czarny, czerwony i żółty powinien być intensywny, bez jakichkolwiek nalotów, np. rdzawy na czarnym, lub niebieski na czerwonym i żółtym. Kolor niebieski u bernardyńskich srokaczy powinien być jasny i czysty. Pióra na piersi powinny być jednak ciemniejsze i lśniące. U niebieskoptowych szyja także jest nieco ciemniejsza, jednakż znacznie jaśniejsza, aniżeli u niebieskich. U grochowych ciemniejsze plamki, ze względu na białe skrzydła występują tylko na tzw. sercu. Plamki nie mogą być za ciemnie.

Istniejące od niedawna srebrzyste bernardyńskie srokacze zdobywają licznych zwolenników. Łatwo je pomylić z niebieskoptowymi. Srebrzyste posiadają bardzo jasne, srebrne pióra na szyi i nie mają ciemnego pasa w ogonie, jaki występuje u niebieskich i niebieskoptowych.

Uwagi dotyczące wad

Korpus srokacza bernardyńskiego powinien być dostatecznie silny, jednak za krótka i gruba szyja dyskwalifikuje gołębia. Jakiegokolwiek ślady piór na nogach dyskwalifikują również bernardyńskiego srokacza. Dziób prawie pod prostym kątem osadzony w głowie, blade brwi, nieostre kolory, błędy w rysunku, biały klin, sitowatość w ogonie, szczególnie u czarnych są dużymi błędami.

Uwagi dotyczące hodowli

Hodowca przy ocenie swoich gołębi powinien zwracać uwagę na następujące elementy, a mianowicie na harmonijną budowę głowy, szyi i piersi, na oczy i brsi oraz rysunek.

Warto zaznaczyć, że bernardyńskie srokacze są gołębiami płodnymi, dobrze odchowującymi swoje potomstwo, zwinnymi w locie. Duży procent odchowanych młodych nadaje się do dalszej hodowli, co nie zawsze zdarza się w populacji niektórych ras barwnych. Ze względu na te walory, bernardyńskie srokacze są chętnie hodowane nie tylko we Frankonii, ale także popularne są w całym Niemczech. Kto raz zaczął je hodować, raczej nigdy nie zrezygnuje z ich hodowli.

www.bing.com/images/search?q=bernhardiner+schecken

Frankoński błyszczący (EE 487)

N: Glanztaube, F: Pigeon de Lustre, A: Luster Pigeon

Grupa V – barwne

Obrączka nr 8

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

To niewątpliwie najmłodsza rasa gołębi. Frankoński błyszczący wyhodowany został na początku XXI wieku we Frankonii (Niemcy). Za materiał wyjściowy posłużyły frankońskim hodowcom głównie czarne morawskie strassery, gile czarnoskrzydłe i turyńskie złotawce. Uważny obserwator zauważy, że najważniejsze cechy tych trzech ras zostały w sposób harmonijny połączone ze sobą we frankońskim błyszczącym.

Prace nad wyhodowaniem czarnego, błyszczącego gołębia o pokroju gołębia polnego, zapoczątkował Edwin Knop z Unteraltertheim. Jeszcze przed Knopem podejmowano próby wyhodowania gołębia o czarno-błyszczącym upierzeniu, ale najczęściej nie udawało się uzyskanie pożądanego pokroju.

Klub hodowców frankońskich błyszczących został założony w Niemczech już w 2008 roku.

Kto nigdy nie widział frankońskiego błyszczącego, temu trudno sobie wyobrazić jak bardzo lśniące mogą być pióra tego gołębia.

Charakterystyka ogólna

Frankoński błyszczący jest mocnym, pięknie zbudowanym gołębiem typu polnego, o zwartej budowie i o prawie poziomej postawie.

Opis budowy

Niewątpliwie siłę frankoński błyszczący odziedziczył po strasserze morawskim, który ma także błyszczące pióra na skrzydłach, zaś elegancję i błyszczące upierzenie głównie po gilu i złotawcu.

Nieco wydłużona **głowa** frankońskiego błyszczącego przypomina głowę gila, tym bardziej, że jest ona przyozdobiona czubkiem. Ostatnio uznano również odmianę gładkogłową. Pełne wyrazu i żywotności pomarańczowe oczy otaczają wąskie i ciemne **brwi**. Średniej długości, czarny **dziób** tworzy z podniesionym czołem niezbyt rozwarty kąt. Z ciemnym dziobem i czernią upierzenia kontrastują delikatne i biało przypudrowane **woskówki**. Jasny dziób i jasne brwi są wadą.

www.bing.com/images/search?q=glanztauben&qpv=glanztauben

Dobrze wykrojone podgardle przechodzi w średniej długości, mocną **szyję**. Linia tylnej części czubka niemalże bez wyraźnego załamania przechodzi w linię tylnej części szyi. Zaś linia dolnej części szyi, szerokiej **piersi** i dobrze wypełnionego **brzucha** tworzy jedną czwartą okręgu.

O dobrze zbudowanym frankońskim błyszczącym, świadczą jego szerokie **plecy**, szczególnie w ramionach. Jednak zwięzają się one i lekko opadają w kierunku ogona, z którym tworzą jedną linię. Przykrywają je bogato upierzone, szerokie, średniej długo-

ści **skrzydła**. Silne, średniej długości **nogi**, nie mogą być upierzone, za to z wyraźną, czarną pigmentacją. Inne, aniżeli czarne **pazurki** są błędem.

Do błędów w upierzeniu zaliczamy: słaby, wąski lub za długi korpus, a także płaskie lub wąskie piersi, słabe i nie przylegające upierzenie, upierzone nogi oraz za szeroki lub krzywy czubek u odmiany czubatej.

Kolory i rysunek

Frankońskie błyszczące występują tylko w jednym kolorze, a mianowicie czarnym. Ostatnio uznano dwie nowe odmiany: gładkogłową czarną oraz czarną z czubkiem z białymi lotkami. Jakakolwiek domieszka innego koloru w czarnej barwie upierzenia frankońskiego błyszczącego jest dużym błędem. Dlatego kolor upierzenia musi być równomierny, z intensywnym, wyraźnym purpurowym lub zielonym połyskiem. Ponadto na tarczach skrzydeł każde pióro musi być wyraźnie błyszcząco obrzeżone.

Do wad w barwie upierzenia zaliczamy: brak połysku, mocno niebieski kolor podstawowy, mocno rozjaśniony, niebieski ogon i wyraźna wstęga na ogonie.

Uwagi dotyczące hodowli

W przypadki frankońskiego błyszczącego mamy do czynienia z gołębem pełnym temperamentu i urzekającego wigoru. Frankoński „czarny diament” odziedziczył niezwykłą płodność strassera, gila i złotawca. Płodność nierozzerwalnie związana jest u niego z opiekuńczością.

Frankońskie błyszczące powinny być karmione wysokiej jakości ziarnem, ale także tartą marchewką, pokrojonymi liśćmi mniszka lekarskiego i pora. Gołębie z tzw. głodowymi piórami nie będą wyglądały pięknie i nigdy nie zostaną wysoko ocenione.

Hodowca przy zakupie frankońskich błyszczących oraz podczas jesiennej selekcji gołębi, powinien szczególną uwagę zwrócić na harmonijność budowy, na czystość czerni i połysk piór.

www.pigeontype.info/2017/11/30/luster-pigeon-glanztaube/

Frankoński polny (EE 444)

N: Frankische Feldtaube, F: Biset de Frankonie, A: Franconian Field Pigeon
Grupa V – barwne
Obrączka numer 8

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

Frankońskie polne pochodzą z Frankonii (Niemcy), z miejscowości leżących w dolinie rzeki Altmühl, głównie z Gunzenhausen i okolic. Dlatego dawniej nazywano je guncenhausenскими (Gunzenhauser).

Nie jest pewne, czy frankońskie polne są starą rasą, czy też młodą, bowiem dopiero w latach pięćdziesiątych XX wieku zaczęły się coraz częściej pojawiać w hodowlach i na wystawach. Jednak już w roku 1893 w bawarskim spisie hodowców gołębi, znajdują się nazwiska dwóch hodowców gołębi pochodzących z Gunzenhausen. Ale czy chodzi w spisie o hodowców frankońskich polnych?

Nie można powiedzieć, że frankońskie polne są rasą starą, od dawna hodowaną na terenie Frankonii. Prawdopodobnie L. Fischer w 1910 roku jest pierwszym autorem, który wspomina o gołębiach polnych, jednobarwnych, hodowanych w okolicy Ansbach i Gunzenhausen. Edmund Zurth w 1966 roku pisze, że gołębie polne, hodowane w Frankonii nad rzeką Altmühl, podobnie jak berneńskie srokacze z czółkiem, wywo-

dzą się od rośli i mocnych gołębi cypryjsko-tureckich, (w Polsce nazywane były turkami).

Schütte, Stach oraz Wolters w swojej pracy pt. „*Flandbuch der Taubenrassen*” z 1994 roku piszą, że gołębie polne hodowane w okolicy Gunzenhausen są gołębiami mniejszymi i szczuplejszymi od innych gołębi polnych. Uwaga ta jest nieprawdziwa, ponieważ frankońskie polne z nad Altmühl, są gołębiami stosunkowo rośliymi, dobrze zbudowanymi, o szerokiej piersi, z dosyć silnym dziobem.

Po II wojnie światowej Georg Bernreuther z Gunzenhausen, zdecydowany patron rozwoju hodowli gołębi polnych z Frankonii, doprowadził w 1951 roku do uznania gołębi monochromatycznych czerwonych i żółtych z okolicy Gunzenhausen za odrębną rasę. Od tego czasu pokazywano te gołębie na organizowanych wystawach gołębi rasowych. Chociaż przed II wojną światową znane też były w Gunzenhausen gołębie jednolicie czarne, to jednak one w czasie wojny wyginęły. Ale od 1970 roku znowu zaczęły się pojawiać gołębie o czarnym upierzeniu. Najczęściej jednak w Niemczech hodowane są czerwone frankońskie polne.

<http://www.pigeontype.info/2018/07/10/franconian-field-pigeons/>

Wbrew pozorom frankońskie polne nie są gołębiami prymitywnymi, jak sądzi wielu hodowców i miłośników gołębi należących do grupy V. Owszem, początkowo frankońskie polne nie miały najlepszego upierzenia na plecach oraz miały luźny i mało zwarty ogon. Ale dzięki pracy hodowlanej te wady z powodzeniem zostały usunięte i obecnie z takimi wadami nie spotyka się już gołębi polnych z Gunzenhausen.

Opis budowy

Frankoński polny – to stosunkowo duży gołąb typu polnego, o wydłużonej figurze, zawsze gładkonogi i gładkogłowy. Jakiegokolwiek pióra na nogach i ozdoby z piór na głowie są dużymi wadami. Posiada zaokrągloną **głowę**, o nieco podniesionym czole. Ma pomarańczowe **oczy**, obramowane podwójnymi, gładkimi, zdecydowanie czerwonymi **brwiami**. Im bardziej brwi są ognistoczerwone, tym lepsze. U gołębi czarnych tolerowana jest nieco jaśniejsza, nawet żółta tęczęwka. Brwi grube, brodawkowate nie są tolerowane nawet u gołębi starych, powyżej dwóch lat.

Dziób z czołem tworzy rozwartą kąt. Wzorzec wymaga, aby dziób był średniej długości, prosty, koloru cielistego, u nasady lekko przekrwiony. Ta cecha nie jest jednak bezwzględnie wymagana. Dopuszczalna jest mała muszka na końcu dzioba u czarnych. **Woskówki** powinny być gładkie, u starszych mogą być lekko chropowate. Bardzo ważny jest właściwy, wymagany we wzorcu kąt pomiędzy dziobem a czołem.

Szyja o średniej długości i z dobrze wykrojonym podgardlem tworzy z **tułowiem** i długimi **skrzydłami** harmonijną całość. **Piers** u polnych frankońskich powinna być szeroka, zaokrąglona i nieco wysunięta do przodu, **plecy** zaś lekko opadające. **Nogi** muszą być mocne, średniej długości, nieopierzone, intensywnie czerwone, z jasnymi pazurkami. **Upierzenie** jest dobrze przylega do ciała.

Dużą wadą jest słaba budowa, wysoka postawa, gruba, niekształtna głowa i grube brwi.

Kolory i rysunek

Frankońskie polne występują tylko w trzech kolorach: czerwonym, żółtym i czarnym. Znane są także z tzw. różą na skrzydłach. Róże powinny być jednakowej wielkości na obu skrzydłach i muszą się składać z około sześciu białych piórek na każdym skrzydle.

Bezwzględnie wszystkie kolory powinny być czyste, nasycone i lśniące.

Przy ocenie frankońskich polnych uwagę zwraca się na intensywność barwy. Kolor czarny, czerwony i żółty w Niemczech określany jest jako 'Lackfarbe'.

Wadą jest nierówny kolor oraz sitowatość na skrzydłach i ogonie. Także wadą są za jasne oczy oraz blade, lub zbyt grube brwi.

Uwagi dotyczące hodowli

Łączenie gołębi czerwonych z żółtymi nie jest wskazane, ponieważ wtedy potomstwo czerwone jest zbyt jasne, żółte zaś przybliżone do złocistożółtego koloru, występującego u norymberskich skowronków. Łączenie czarnych z czerwonymi lub żółtymi w ogóle nie powinno mieć miejsca.

Gołębie z różą powinny być parowane z gołębiami bez róży. Pary z różą wydają potomstwo z wielką ilością białych piórek w okolicy stawu ramienia.

W gołębniku z frankońskimi polnymi powinny być dość duże boksy do gniazdowania. Najlepiej frankońskie polne czują się w wolnej hodowli, bowiem chętnie żerują w polach. Dobrze opiekują się swoimi młodymi. Choć występują w niewielu odmianach barwnych, to jednak warte są zainteresowania.

Przy selekcji zwracamy uwagę głównie na budowę ciała i kolor upierzenia.

<http://www.pigeontype.info/2018/07/10/franconian-field-pigeons/>

Frankoński srokacz sercaty (EE 445)

N: Fränkische Herzschecke, F: Pigeon Dominicain de Franconie, A: Franconian Magpie
Grupa V – barwne
Obrączka numer 8

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

Od bardzo dawna na terenie Frankonii w Niemczech, ze szczególnym upodobaniem hodowano gołębie o sroczym rysunku, a właściwie niepełnym sroczym rysunku, bo z białą głową i białym śliniakiem. Właściwie jest to rysunek gąski. Prawie na każdym podwórku wiejskim znajdowały się pomieszczenia dla gołębi, które dały początek bernardyńskim srokaczom i frankońskim srokaczom sercатыm. Ojczyznę frankońskich sercatelych srokaczy jest Szwajcaria Frankońska, okolice Hersbrucka, Norymbergi i Rothenburga. Początkowo frankońskie srokacze sercately nazywano szekami z Hohenlohe (Hohenloheschecke). Porzucono tę nazwę, ponieważ wskazywała na ograniczony teren występowania tych gołębi. Nie uwzględniała innych terenów, gdzie srokacze sercately występowały również w dużych ilościach.

Bernardyńskie srokacze i frankońskie srokacze sercately są ze sobą spokrewnione. I nie wiadomo, która rasa jest starsza. Prawdopodobnie miały one wspólnego przodka, na co wskazują wspólne cechy. Jednak występujące u nich widoczne różnice, świadczą

o upodobaniach hodowców i o wytyczeniu dwóch kierunków rozwoju srokaczy, dlatego dzisiaj musimy mówić o dwóch rasach, ale spokrewnionych z sobą.

Rysunek sroczy lub gąski u gołębi upodobali sobie Frankończycy, ponieważ gołębie w tym rysunku wydawały się im być bardziej wyraziste, przede wszystkim atrakcyjne, chociaż dawniej były głównie hodowane na mięso. Rysunek na policzkach u frankońskich srokaczy sercanych, zdaje się wskazywać na ich pokrewieństwo z bagdetami, które od dawna były chętnie hodowane na terenie Frankonii.

<https://rasetaubenschweiz.wordpress.com/farbentauben/#jp-carousel-205>

Na początku XX wieku frankońskie sercacie były prawie na wymarcie. Jednak około 1930 roku, dzięki staraniom klubu hodowców frankońskich i norymberskich gołębi barwnych, udało się rozwinąć hodowlę frankońskich sercanych i postawić ją na wysokim poziomie. Ale II wojna światowa wpłynęła destrukcyjnie na stan hodowli tych gołębi i nie tylko tych. Wielu młodych hodowców wcielono do niemieckiej armii i wielu z nich nigdy nie powróciło do domu. Jednak dzięki kilku miłośnikom tej rasy, udało się ją odbudować. Nigdy jednak nie stała się rasą bardzo popularną, a to ze względu na trudności

w hodowli, polegające na uzyskaniu właściwego rysunku i właściwych proporcji w budowie ciała.

Robert Voigt z Norynbergi w artykule w niemieckim czasopiśmie, Geflügel-Börse, (19/72) z satysfakcją pisze, że gołębie te przekroczyły granice swojej ojczyzny i znajdują chętnych do hodowli w całym Niemczech. Niestety – należy stwierdzić – bardzo rzadko lub w ogóle nie są widywane na wystawach poza granicami Niemiec. A przecież jest to piękna rasa gołębi, bijąca na głowę wiele innych ras uwielbianych w różnych regionach Europy. W tym samym artykule R. Voigt również pisze, że „Każdy, kto nie jest hodowcą gołębi barwnych, może wierzyć, że celem hodowlanym jest wyłącznie doskonalenie koloru i rysunku”. I dodaje, że jeśli nie ma się pomysłu na idealną sylwetkę swoich gołębi, nigdy nie doczeka się sukcesów i satysfakcji.

Charakterystyka ogólna

To stosunkowo duży gołąb typu polnego, o charakterystycznym, niepełnym rysunku sroczym. Jak wszystkie rasy frankońskie, tak i frankońskie srokacze sercacie mają czerwone brwi. Charakterystyczne są u nich zagłębienia u podstawy dzioba. Chociaż mają nieco wydłużony tułów, to jednak są harmonijnie zbudowane. Przyciąga wzrok ich dostojny wygląd, co może także wskazywać na pokrewieństwo frankońskich srokaczy sercanych z bagdetami.

Opis budowy

Frankoński srokacz sercaty ma typową budowę dla wielu ras frankońskich, przede wszystkim ma cechy, które posiadają wszystkie gołębie z Frankonii – zdecydowanie czerwone **brwi** i zawsze jasny **dziób**, ale przekrwiony u nasady, aby dobrze kontrastował z białymi woskówkami. Jest ważne, aby dziób nie był zbyt gruby, szczególnie jego górna część. Barwne gołębie frankońskie powinny mieć mocne dzioby, ale nie toporne. Występujące czasem u frankońskich grube dzioby są dziedzictwem po hodowanych w Frankonii bagdetach. Eliminacja tej wady jest rzeczą niezbędną.

Frankońskie srokacze sercate, posiadają **szyję** średniej długości, z dobrze wykrojonym podgardlem, która „wychodzi” z szerokiej, dobrze wysklepionej **piersi**. To cecha wszystkich gołębi frankońskich, na którą zwraca się szczególną uwagę. Ich silną budowę podkreślają szerokie ramiona, znacznie szersze niż u frankońskich polnych i jaskółek norymberskich oraz **plecy**, lekko zwężające się i opadające w kierunku długiego i zwartego **ogona**. Jak przystoi na gołębie typu polnego, mają długie, szerokie i silne **skrzydła**, spoczywające na ogonie. Stoją na średniej długości **nogach**, zawsze o gładkich skokach. Obowiązkowo pazurki frankońskich srokaczy sercanych powinny być jasne.

Przy ocenie frankońskich srokaczy sercanych zwraca się szczególną uwagę na głowę, na wszystkie jej charakterystyczne punkty. Zgodnie z frankońskim upodobaniem jest ona zaokrąglona, zdecydowanie wysklepiona, zawsze gładka, a więc bez jakichkolwiek ozdób z piór. Także część potyliczna głowy musi być dobrze zaokrąglona, bez jakichkolwiek załamań. To, co u zdecydowanej większości gołębi jest wadą, to u frankońskich sercanych jest zaletą. Otóż na głowie – jak zostało już to powiedziane – powinny występować wyraźne wgnięcia między woskówkami a czołem i policzkami. Cecha ta uważana jest za najbardziej charakterystyczną i wyróżniającą frankońskie sercate srokacze spośród innych ras. Zaleca się eliminowanie gołębi bez tej charakterystycznej cechy. W pięknie, prawie kuliście uformowanej głowie, centralnie usytuowane są ciemne **oczy**, obramowane dwurzędowymi **brwiami** o żywej czerwieni.

Ważne jest, aby krawędzie brwi były równo zaokrąglone, a brwi równomiernie szerokie. Zwężające się brwi w kierunku dioba są dość poważną wadą. Ognisto czerwone brwi i związany z nimi dobrze przekrwiony dziób, a także ciemne oczy, są nie tylko niezbędną cechą, ale uważa się, że są świadectwem temperamentu, jaki powinien występować u frankońskich gołębi typu polnego.

Wadą w budowie frankońskich srokaczy sercanych są: słaby, zbyt wąski korpus, brak wgięć między woskówkami a czołem oraz policzkami, za słaby, ale gruby i krótki dziób, płaska głowa, mało wysklepione czoło.

Kolory i rysunek

Frankoński srokacz sercaty ma rysunek gąski, a więc tylna część szyi, ramiona, pierś i ogon z pokryciem i klinem są kolorowe, natomiast skrzydła, brzuch, plecy, głowa

i śliniak są białe. Biały kolor na głowie zaczyna się z tyłu głowy, idealnie na wysokości oczu. Linia odgraniczająca białą głowę od kolorowej szyi, dobrze zakrzywiona biegnie wzdłuż szyi i kończy się równo mniej więcej na poziomie łuku skrzydła. Za krótki śliniak jest wadą, podobnie zbyt długi lub postrzępiony.

Charakterystyczna jest u niego z obu stron pod oczami od dzioba do połowy oczu kolorowa plamka, która powinna dotykać zewnętrznej dolnej krawędzi brwi. Ideałem jest, jeśli ma kształt kropli wody, odwróconej o 90° w kierunku dzioba i dotyka krawędzi oka do jego połowy.

Jak sama nazwa wskazuje, frankoński srokacz sercaty jest sroką, jednak o niepełnym rysunku, trudnym do osiągnięcia. Nawet optymalny rysunek zwierząt rodzicielskich, nie gwarantuje idealnego potomstwa.

<https://rasetaubenschweiz.wordpress.com/farbentauben/>

Frankońskie srokacze sercacie występują w kilku odmianach barwnych: czarnej, czerwonej, żółtej, niebieskiej, niebieskiej z rysunkiem grochowym na tzw. sercu, niebieskopłowej i niebieskopłowej z rysunkiem grochowym na sercu. Dużą uwagę przywiązuje się do intensywności i czystości barwnych piór. Należy także zwracać uwagę na jakość barwy ogona i klina. Kolor czerwony, żółty i czarny powinien być bogaty w tzw. 'lakier'. Kolor niebieski powinien być jasny, nie może być matowy, a u grochowych plamki na sercu równomiernie rozłożone. U niebieskich sporadyczne występowanie koloru ochry na piersiach, wymaga usunięcia całej populacji.

Jak dotąd najlepszej jakości frankońskie srokacze sercacie są czerwone i żółte, szczególnie pod względem wzorcowego rysunku, ale także budowy. Dawniej czerwone frankońskie srokacze sercacie były niezbyt płodne. Wada ta należy już do historii, co nie znaczy, że wszystkie pary są jednakowo płodne.

Dawniej spotykało się frankońskie srokacze sercate w odmianie czarnej i niebieskiej z wieloma wadami. Jednak ostatnio, dzięki dobrej pracy hodowlanej i ostrej selekcji, spotyka się coraz lepsze gołębie w tych barwach.

Czarne frankońskie sercate są obecnie na szczycie listy popularności. Intensywna, bogata, lśniąca barwa zapewnia tej odmianie idealny kontrast kolorystyczny. Ale ciągle u tej odmiany należy pracować nad idealnym kształtem głowy i śliniaka.

U czarnych, podobnie jak u niebieskich, tolerowana jest lekko przyciemniona dolna część dzioba. Czystość dzioba powiązana jest z plamkami pod oczami. Duże i kształtne plamki powodują, że dolna część dzioba nie jest idealnie czysta, czasem nawet jest czarna, a górna część dzioba lekko „przybrudzona”, co może przy ocenie powodować nawet dyskwalifikację. Jasna sitowatość na sterówkach, niewidoczna przy zamkniętym ogonie, ma pozytywny wpływ na intensywność barwy i na połysk na kolorowych piórach, czyli na tzw. lakier, szczególnie u odmiany czarnej, czerwonej i żółtej. Dlatego niewidoczna sitowatość na sterówkach przy zamkniętym ogonie jest tolerowana i nie uważa się jej za wadę w kolorze i rysunku.

Wadami ubarwienia i rysunku są: matowy kolor, nierówny lub za mały śliniak, biały klin, widoczna sitowatość na sterówkach w ogonie, blade brwi, u czerwonych i żółtych nalot na dziobie. Toleruje się u czarnych i niebieskich lekko ciemniejszą dolną część dzioba.

Uwagi dotyczące hodowli

Frankońskie srokacze sercate nie nastroczają większych trudności w hodowli. Mogą być trzymane z gołębiami o podobnej wielkości, szczególnie z bernardyńskimi sroczkami i frankońskimi jednobarwnymi. Można je hodować w wolierze, ale doskonale czują się, kiedy mogą swobodnie fruwać i żerować na polach. Jedyna trudność, jaka u nich występuje, to utrzymanie właściwego rysunku i wzorcowej budowy.

Eliminować należy gołębie z wadami w rysunku i kolorze, a więc mało wykrojonym sercem, małym śliniakiem, przede wszystkim z niewłaściwie uformowanymi plamkami pod oczami. Nie może też być tolerowany matowy kolor u czarnych, czerwonych i żółtych.

Na przykładzie frankońskich srokaczy sercanych wyraźnie widać, że powtarzana z uporem opinia przez niektórych hodowców gołębi, szczególnie krótkodzibych, że hodowla gołębi grupy V (barwne) jest łatwa, jest całkowicie błędna. Gołębie barwne, szczególnie z jakimkolwiek rysunkiem, wymagają od hodowcy znajomości wzajemnych powiązań między rysunkiem i barwą upierzenia, a także rysunkiem, barwą upierzenia a barwą dzioba, oka, brwi itp. To może być powodem, że hodowcy wolą gołębie jednobarwne, nawet krótkodziobe, bowiem w tym wypadku tzw. ‘mamki’ załatwiają w niejednym przypadku brak wiedzy, szczególnie genetyki, a więc praw dziedziczenia.

Frankoński tarczowy (EE 449)

N: Fränkisches Samtschild, F: Bouclier de velours de Franconie, A: Franconian Velvetshield
Grupa V – barwne
Obrączka nr 8

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

Według starej niemieckiej literatury gołębiarskiej, frankońskie tarczowe powstały po skrzyżowaniu norymberskich jaskótek z mewkami aacheńskimi. Obie te rasy mają wyjątkowo błyszczące kolorowe tarcze na skrzydłach, ale także pod tym względem białe pióra rozmieszczone na całym pozostałym ciele nie ustępują kolorowym tarczom. Cechę tę odziedziczyły frankońskie tarczowe. Czy jest tak dlatego, że mają one pod skrzydłami, w okolicy odbytu tzw. pióra tłuszczowe?

Sądzone dawniej, że gołębie z piórami tłuszczowymi, dziobami natłuszczają swoje pióra na tarczach. Tak czynią ptaki wodne, np. kaczki, jednak u gołębi nie zauważono takiego zjawiska. Błyszczący kolor piór nie jest fizycznie powiązany z obecnością piór tłuszczowych, lecz mamy tu do czynienia z genetycznym związkiem. Pióra tłuszczowe powinny mieć kolor ciemnożółty. Tylko taki kolor piór tłuszczowych gwarantuje akksamitnobłyszczący kolor czarny, czerwony i żółty na tarczach skrzydłowych. Białe lub zbyt jasne pióra tłuszczowe nie dają pożądanego koloru na tarczach.

Charakterystyka ogólna

Frankoński tarczowy – to elegancki, mocnej budowy gołąb polny, o gładkiej głowie i nieupierzonych nogach. Wyróżniają go niezwykle, o intensywnej barwie tarcze na skrzydłach.

Opis budowy

Jeśli można mówić o pewnych kanonach budowy regionalnych ras gołębi, szczególnie w grupie gołębi barwnych, to niewątpliwie frankoński tarczowy mieści się w kanonie barwnych gołębi typu polnego, pochodzących z Frankonii. Wiele wspólnego mają z sobą: frankoński tarczowy, frankoński srokacz sercaty, frankoński polny, a także – chociaż trochę może w mniejszym stopniu – norymberski skowronek. W budowie są one podobne, za to zdecydowanie różnią się rysunkiem i ubarwieniem.

W wypadku frankońskiego tarczowego mamy do czynienia z gołębiem typu polnego o mocnej budowie, pomimo tego jednak bardzo eleganckiego. To gołąb stosunkowo długi, stojący na średnio wysokich, zdecydowanie ciemnoczerwonych **nogach**. **Szyja** jest u nich średniej długości, czym bliżej głowy tym bardziej wysmukła, podgardle zaś głęboko wcięte. **Piers** powinna być pełna, dobrze zaokrąglona i umięśniona, a **plecy** lekko opadające. Elegancji frankońskim tarczowym dodają stosunkowo długie, dobrze zwarte **skrzydła** i **ogon**.

Charakterystyczna u frankońskich tarczowych jest **głowa**, która powinna być dobrze wysklepiona, zaokrąglona, nie zbyt szeroka, z centralnie umieszczonymi ciemnymi **oczami**, obramowanymi podwójnymi, ognistoczerwonymi **brwiami**. Patrząc z profilu, linia obrysu głowy nie może mieć żadnych załamań. Nawet tuż za głową tzw. końska szyja jest błędem. **Dziób** powinien być średniej długości, cienki, koloru cielistego, dobrze przekrwiony u nasady, **woskówki** zaś gładkie i dobrze przypudrowane.

www.bing.com/images/search?q=nürnberg+herchen&

Frankońskie tarczowe nie posiadają na głowie żadnych ozdób z piór. Są zawsze gładkogłowe, a także gładkonogie.

Kolory i rysunek

Upierzenie u frankońskich tarczowych jest ściśle przylegające, szczególnie jednak przylegające jest upierzenie skrzydeł.

Rysunek frankońskich tarczowych jest identyczny z rysunkiem wszystkich innych gołębi tarczowych. Podstawowym kolorem jest biel, kolorowe są tylko tarcze na skrzydłach oraz cztery pióra kciuka. Kolorowe pióra na podudziu i korpusie są dużą wadą. Bardzo ważne jest, aby pióra kciuka były kolorowe, chodzi bowiem o prawie idealny,

[www.rassetauben \(wordpress.com\)](http://www.rassetauben.wordpress.com)

owalny rysunek na tarczach. Brak tego szczegółu w rysunku jest dużą wadą.

Białych lotek w skrzydłach powinno być od 8 do 10. U gołębia z poniżej ośmioma białymi lotkami, tarcze nie są ładnie zaokrąglone, a kolor na tarczach nie jest dostateczny intensywny, zaś u gołębia z jedenastoma lub więcej białymi lotkami kształt tarcz jest niezadowolający.

To, co przyciąga wzrok na frankońskie tarczowe, to intensywnie kolorowe tarcze na skrzydłach. Charakterystyczne jest – jak zostało już powyżej zaznaczone – występowanie u frankońskich tarczowych tzw. piór tłuszczowych, zdecydowanie przepojonych żółtym tłuszczem. Znajdują się one pod skrzydłami, w tylnej części korpusu. Brak tych piór jest wadą dyskwalifikującą. To dzięki ich obecności, kolory na tarczach skrzydeł u frankońskich tarczowych są niezwykle intensywnie ubarwione. Jest to powiązanie genetyczne.

Frankońskie tarczowe hodowane są w następujących odmianach barwnych: czarne, czerwone, żółte, niebieskie bez i z pasami czarnymi lub białymi, niebieskie grochowe, niebieskopłowe bez i z pasami, czerwonopłowe i żółtopłowe z ciemnymi pasami, grochowe niebieskopłowe, czerwonopłowe i żółtopłowe. Dzięki piórom tłuszczowym, nawet gołębie płowe są nieco ciemniejsze aniżeli tak samo ubarwione gołębie, lecz bez piór tłuszczowych, np. u tarczowych saksońskich.

Pióra u czarnych frankońskich tarczowych połyskują zielonkawo, u czerwonych zaś połyskują jak skrzydła chrabąszcza. Białe pasy na skrzydłach u niebieskich mają delikatne obrzeżenie. Gołębie w kolorze czarnym, czerwonym i żółtym pod skrzydłami nie powinny mieć białych piór, a nawet kolor nie powinien być matowy.

Kolor czarny, czerwony i żółty powinien być intensywny i zawsze z połyskiem chrabąszcza. Do pewnego czasu gołębie z tarczami czerwonymi i żółtymi miały zbyt miękkie pióra, co było cechą niepożądaną. Obecnie wada ta została prawie całkowicie wyeliminowana w hodowlach norymberskich tarczowych.

Do roku 30. XX wieku gołębie w kolorze niebieskim oraz pochodne niebieskiego (z pasami i grochowe), nie były chętnie hodowane, nie miały bowiem pożądanego jednolitego i błyszczącego koloru na tarczach. Po latach 30. sytuacja się zmieniła. Pamiętaj jednak należy, że pasy na skrzydłach u niebieskich nie mogą być zbyt szerokie. Płowe niebieskie, a także płowe czerwone i żółte nadal mają wiele do życzenia.

Uwagi dotyczące hodowli

Jeśli przy ocenie frankońskich tarczowych bierze się pod uwagę ogólny wygląd, kształt i wielkość korpusu, kolor i rysunek oraz kształt głowy i kolor brwi, to przy selekcji jesiennej lub wiosennej zdecydowanie należy brać pod uwagę te szczegóły. Ale pamiętać należy także o pewnych specyficznych, charakterystycznych cechach w pogłowie frankońskich tarczowych, jak występowanie piór tłuszczowych o zdecydowanie żółtym kolorze.

Niewątpliwie najbardziej popularne są czarne frankońskie tarczowe. Ostatnio dużą popularnością cieszą się także niebieskie tarczowe, szczególnie z czarnymi pasami, które powinny być wąskie i biegnąć równolegle przez całe skrzydło. W grupie gołębi niebieskich charakterystyczne jest to, że samice są ciemniejsze od samców. Cecha ta jest genetycznie uwarunkowana. A więc hodowca bardzo wcześnie może rozpoznać płeć swoich pupilów.

Hodowca frankońskich tarczowych powinien dużą wagę przywiązywać do tego, aby jego gołębie miały intensywnie czerwone, wręcz krwawoczerwone dwurzędowe brwi. Uważa się, że jest to cecha, która w szczególny sposób wyróżnia frankońskie tarczowe od pozostałych gołębi tarczowych w grupie piątej.

Frankońskie tarczowe dobrze wychowują swoje młode. Jeśli nie są trzymane w wolierze, chętnie fruwać i lecą na pola.

Norymberska jaskółka (EE 447)

N: Nürnberger Schwalbe, F: Hirondelle de Nuremberg, A: Nuremberg Swallow
Grupa V – barwne
Obrączka nr 9

Fot. Zdzisław Jakubanis

Pochodzenie

Niewątpliwie norymberskie jaskółki są jedną z najstarszych ras gołębi barwnych, należących obecnie do grupy V. Trudno jednak na podstawie starych zapisów zawyrokoować, która z jaskółek – norymberska, turyńska, czy saksońska jest najstarsza, chociaż Edmund Zurth pisze w 1956 roku, że jaskółka norymberska była już obecna na południe od rzeki Men około 200 lat temu. Zgodnie z tym jaskółka norymberska jest młodszą od jaskółki turyńskiej, która według tego samego autora była hodowana w Turyngii od końca XVII wieku. Ch. Buhle (1845) pisze, że jaskółka z okolic Norymbergi jest nazywana również norymberską „Fee”, czyli wróżką, czarodziejką.

Jaskółki wyłoniły się spośród dawnych gołębi hodowanych na terenie środkowych i południowych Niemiec. Są wynikiem upodobań hodowców z różnych regionów historycznych niemieckich krain. Warto zaznaczyć, że A. Lavalie i M. Lietze w 2. tomie „*Unser Hausgeflügel*” z 1905 roku, poświęconym hodowli gołębi, przypomina, że dawniej nie rozróżniano pomiędzy jaskółkami a czajkami, i że hodowane były one w jednym gołębniku z gołębiami bez czółka i bez krymki na głowie. Według Augusta Neuberta i Oswalda Wittiga jeszcze w 1925 roku w okolicach Norymbergi hodowano razem ja-

skółki z krymkami i bez krymek na głowie. Ale już wtedy dokonano rozróżnienia między jaskółkami z długimi łapcami a jaskółkami z nieco krótszym łapcami. Ale to nie łapcie, lecz występowanie tzw. piór tłuszczowych lub ich brak, stało się podstawą rozróżnienia między jaskółkami norymberskimi a jaskółkami saksońskimi. Obecnie jaskółki norymberskie muszą posiadać pióra tłuszczowe, występujące pod skrzydłami za podudziami, którym zawdzięczają niepowtarzalny, intensywny połysk na kolorowych piórach na skrzydłach. Dlatego początkowo jaskółki norymberskie nazywano aksamitnymi jaskółkami.

Charakterystyka ogólna

Od powstania klubu hodowców norymberskich gołębi w 1902 roku, jaskółka norym-

rassetaubenschweiz.wordpress.com

berska niewiele się zmieniła. Przy tej okazji należy powiedzieć, że ciągłe dokonywanie zmian cech rasowości, psuje rasy. Hodowcy powinni się skupić na doskonaleniu wyglądu w ramach typów gołębi, kolorów, ewentualnie tworzeniu nowych odmian barwnych.

Jaskółki norymberskie zaliczane są do grupy gołębi polnych, charakteryzujących się wyostrzoną czujnością, a nawet dzikością, to pomimo tego jaskółki norymberskie są wyjątkowo spokojne i ufne, szczególnie wobec ich hodowców. Są to gołębie o wydłużonej i mocnej budowie, o średniej wielkości łapciach i zawsze z koronką. Gołębie małe lub nadwymiarowe nie mieszczą się w wymaganym standardzie. To samo należy powiedzieć o jaskółkach norymberskich o mocno opadających plecach, szczególnie takich, których ogon dotyka podłoża. Gołębie o tych cechach nie mają wymaganej elegancji i poruszają się stosunkowo niezdarne.

Opis budowy

Głowa norymberskiej jaskółki zawsze była i musi pozostać czymś wyjątkowym. Choć na szerokiej głowie koronka zawsze prezentuje się lepiej, aniżeli na wąskiej lub średniej szerokości, to jednak nie można dążyć do poszerzenia głowy. Musi być ona podłużna i zaokrąglona, musi mieć czoło podniesione i wysklepione, a koronka powinna być wysoko osadzona i nachylona do przodu, ale nie może dotykać ciemienia. Elegancji jaskółce norymberskiej daje średniej szerokości głowa, dobrze harmonizująca z koronką z wyraźnymi rozetami po bokach. Uważa się, że lepsza jest bardziej kształtna głowa niż bardzo szeroka koronka.

Oczy jaskółka norymberska ma ciemne, **brwi** – jak wszystkie gołębie pochodzące z Frankonii – są u niej o żywej czerwieni. **Dziób** tworzy z czołem rozarty kąt. Jest średniej

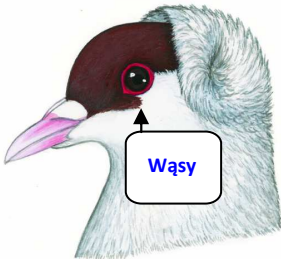
długości. Kolor dzioba zależy od barwy upierzenia. U czerwonych i żółtych musi być koloru cielistego. Górna część dzioba u czarnych, niebieskich i niebieskich grochowych jest czarna, rogowa zaś u niebieskopłowych, czerwonopłowych i grochowych niebieskopłowych. Gołębie żółtopłowe mają dziób jasno rogowy. Dolna część dzioba u wszystkich odmian musi być cielista. **Woskówki** jaskółek norymberskich są gładkie i mało rozwinięte.

Gołębie typu polnego charakteryzują się szeroką i dobrze wypełnioną piersią. Tak też jest u norymberskiej jaskółki. Na szerokiej, lekko opadającej **piersi**, spoczywa średniej długości **szyja**, u podstawy dobrze wypełniona. **Plecy** u jaskółki norymberskiej są długie, zaledwie lekko opadające. Również **skrzydła** są u niej długie. Spoczywają na zwartym **ogonie**. Na nogach ma gęste, stosunkowo krótkie łapcie z sępiimi piórami. U gołębi o ciemnych kolorach, pożądane są ciemne pazurki, u pozostałych odmian barwnych kolor pazurków nie ma znaczenia. Jaskółki norymberskie nie mogą mieć długich nóg. Powinny być one raczej krótkie. U jaskółek o czerwonej barwie skrzydeł wydają się być nieco dłuższe, aniżeli u czarnej i niebieskiej odmianie barwnej. Jest to jednak złudzenie optyczne, ponieważ czerwone jaskółki mają nieco słabsze upierzenie nóg, co przy ocenie nie powinno być brane pod uwagę.

Wadą w budowie jest słaby, wąski korpus, wysoka postawa, wąska pierś, łabędzia szyja, szeroka głowa, za głęboko osadzona koronka, niezbyt bogata w pióra, brak rozet oraz za krótkie lub za długie łapcie.

Kolor i rysunek

U norymberskich jaskółek podstawową barwą jest kolor biały. Kolorowe są skrzydła z wyjątkiem piór na ramionach, które tworzą szerokie, zaokrąglone i z tyłu zamknięte białe serce na plecach, a także łapcie i krymka na głowie. Koronka powinna być biała, włącznie z wewnętrzną częścią koronki. Linia oddzielająca kolorową krymkę od białego upierzenia na głowie, biegnie przez środek oczu lub dolnej krawędzi oka w kierunku koronki. Pomiędzy kątem dzioba a okiem wymagane są kolorowa „wąsy” (Niemcy używają słowa ‘Mücke’ (= komar). Te małe, kolorowe plamki, które biegną między nasadą dzioba a okiem, powinny być równe co do wielkości i kształtu z każdej strony. Gołębie z wadami w rysunku głowy nie powinny być brane pod uwagę w procesie rozrodczym. Nie gwarantują one żadnego hodowlanego postępu i sukcesu.

Kolorowe są także łapcie, lecz pióra sępie powinny być białe. Łapcie nie powinny być ani za duże, ani za małe, jednak dobrze zaokrąglone.

Białe serce na ramionach i na skrzydłach powinno być szerokie, długie po obu stronach i dobrze zamknięte. Jeśli chodzi o rysunek na skrzydłach, to nie jest on u jaskółek norymberskich identyczny z rysunkiem czajek. Kolorowa część skrzydła nie jest tak wąska, jak jest to u czajek.

Jaskółki z Norymbergi występują w kolorze czarnym, czerwonym, żółtym, niebieskim z czarnymi pasami lub bez pasów, niebieskopłowym z ciemnymi pasami lub bez pasów, czerwonopłowym i żółtopłowym. Grochowe występują w kolorze niebieskim, niebieskopłowym, czerwonopłowym i żółtopłowym.

Charakterystyczną cechą u norymberskich jest posiadanie piór tłuszczowych, dzięki którym całe upierzenie jest lśniące, szczególnie u jaskółek czarnych, czerwonych i żółtych. Brak piór tłuszczowych jest dużą wadą.

Fot. Zdzisław Jakubanis

Dzięki piórom tłuszczowym wszystkie kolory są nasycone, także u niebieskich i płowych. Dlatego te ostatnie kolory u jaskółek norymberskich są nieco ciemniejsze aniżeli u innych jaskółek i czajek (saksońskich i turyńskich). U czarnych, czerwonych i żółtych pod skrzydłami muszą występować wyłącznie kolorowe pióra. Kolor pod skrzydłem powinien być tylko nieznacznie słabszej intensywności od koloru na pokrywach skrzydłowych. Niebieskawy, szary lub jakby spleśniały kolor pod skrzydłami decyduje o gorszej jakości jaskółki.

Do wad w rysunku i kolorze zaliczamy: za krótką krymkę, brak muszek, otwarte tzw. serce, dużo kolorowych piór sępic, zła barwa dzioba, nieostre kolory, u czarnych, czerwonych i żółtych matowy kolor lub dużo piór białych pod skrzydłami; rdza na lotkach i sterówkach; brązowawy nalot na piórach u niebieskich.

Uwagi dotyczące hodowli

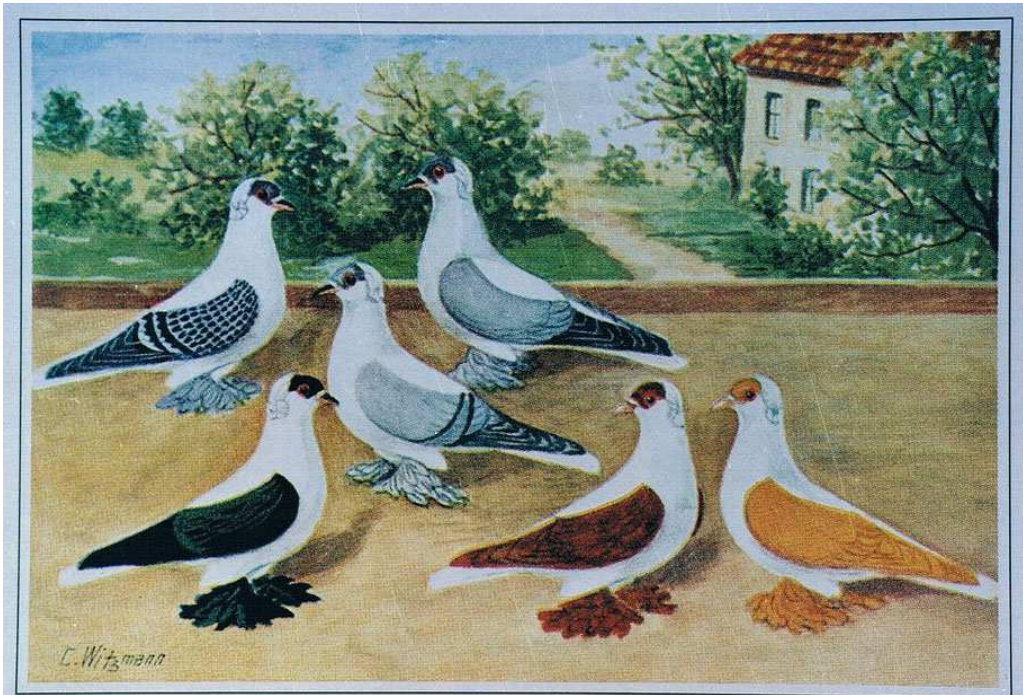
Ta atrakcyjna rasa jest stosunkowo mało znana w Polsce. Hodowane są u nas piękne jaskółki turyńskie i saksońskie. Warto jednak sięgnąć także po jaskółkę z Frankonii, która zachwyca intensywnością kolorów. Hodowla ich jest dość łatwa. Wymagają jednak odpowiedniego, wartościowego ziarna, aby kolory były intensywne i lśniące. Do rozplodu nie należy dopuszczać osobniki z dużymi wadami w budowie i rysunku.

Gołębie czerwone i żółte z nieczystymi górnymi częściami dzioba, nie powinny być dopuszczane do rozplodu. Również gołębie z nieco zadymionymi i grubymi brwiami powinny być eliminowane z dalszej hodowli. Nieczysta górna część dzioba u czerwono-

nych i żółtych, jest uznawana za wadę, którą trudno usunąć z hodowli, jeśli do rozplodu dopuszcza się osobniki z taką wadą.

Norymberskie jaskółki są gołębiami płodnymi i dobrze odchowują swoje młode. Można je hodować w wolierach. W hodowli wolnej wykazują dużą sprawność lotową. Łapcie nie przeszkadzają im w locie i ucieczce przed drapieżnymi ptakami.

Należy szczególnie dbać o gołębie przygotowywane do wystawy. Pióra w łapciach nie mogą być połamane i zabrudzone, a pióra na całym ciele powinny być lśniące.

„Nürnberger Schwalben“ nach einem Aquarell von C. Witzmann

Norymberski skowronek (EE 448)

N: Nürnberger Lerche, F: Alouette de Nuremberg, A: Nuremberg Lark

www.nuernberger-und-fraenkische-farbentauben.de

Uwagi wstępne

Na liście gołębi rasowych EE (Europejski Związek Hodowców Drobiu, Gołębi, Ptaków, Królików i Kawii) znajdują się cztery rasy, które w nazwie posiadają słowo 'skowronek': południowoniemiecki skowronek, berneński skowronek, norymberski skowronek oraz skowronek koburski. Pierwsze trzy rasy należą do grupy piątej, ostatnia do grupy pierwszej.

Pochodzenie

Nazwa wskazuje, że skowronek norymberski wyhodowany został w Norymberdze i okolicy, a więc w Frankonii, w środkowych Niemczech. Brak szczegółowych zapisków dotyczących powstania rasy. Jednak z dawnej literatury, poświęconej gołębim domowym, można dowiedzieć się o pewnych szczegółach, związanych z tą niezwykle piękną rasą, chętnie hodowaną na całym świecie.

Dla lepszego zrozumienia doniesień, dotyczących historii skowronków norymberskich, należy najpierw powiedzieć, że pierwotnie zdecydowanie rozróżniano pomiędzy

norymberskimi skowronkami a norymberskimi młynarzami. W wielu dawniejszych opracowaniach z takim rozróżnieniem się spotykamy. Obecnie zarówno norymberskie o rysunku skowronkowym i norymberskie młynarze uważane są za jedną rasę i na liście EE znajdują się pod numerem 448.

W dawnej literaturze dużo miejsca zajmują uwagi, dotyczące związku pomiędzy norymberskimi gołębiami o rysunku skowronka a norymberskimi młynarzami oraz skowronkami koburskim.

Pewna grupa autorów opracowań, dotyczących skowronków norymberskich, uważa, że skowronki norymberskie pochodzą od skowronków koburskich. Obecnie jednak ten pogląd się zdecydowanie wyklucza. Skowronek koburski jest gołębem dużym, natomiast skowronek norymberski jest raczej gołębem średniej wielkości, a nawet drobnym. Przede wszystkim rysunek koburskich skowronków tworzą jasne trójkąty na tle podstawowego koloru, określanego jako kolor łupkowy, natomiast u skowronków norymberskich rysunek na tarczach skrzydeł tworzą czarne trójkąty na śmietankowym tle.

W przeszłości uważano norymberskie młynarze, szczególnie z szerokimi czarnymi pasami, za gołębie z ewidentnymi wadami i dlatego nie zwracano na terenie Niemiec na nie uwagi. Dopiero w latach 80. XIX wieku, więcej hodowców się nimi zainteresowało. Dostrzeżono ich piękno i w końcu je zaakceptowano.

Warto zaznaczyć, że dawniej były norymberskie skowronki różnie nazywane. Na południu Niemiec nazywano je złotymi skowronkami. Gdzieś indziej nazywano je skowronkowymi gilami.

W 1902 roku w Norymberdze powstał specjalistyczny klub, zrzeszający hodowców skowronków norymberskich. Wtedy też powstał pierwszy wzorzec dla norymberskich skowronków, który przyczynił się do ich rozpowszechnienia i planowej pracy dla uszlachetnienia ich wyglądu. Przyjęto także dla norymberskich gołębi wspólną nazwę: norymberskie skowronki.

Charakterystyka ogólna

Skowronki norymberskie są uszlachetnioną formą gołębia polnego. Występują tylko w odmianie gładkogłowej i gładkonogiej. Z kształtu ciała przypominają dzikiego gołębia skalnego (*Columba Livia*). Są to gołębie czujne. Są trudne do złapania przez drapieżniki.

Przede wszystkim są to gołębie pięknie ukształtowane i o bardzo pięknej kolorystyce upierzenia. Szczególnie pięknie ubarwiony jest skowronek norymberski z rysunkiem skowronkowych. Można się na nim doliczyć kilka kolorów, jak złocistożółty, śmietankowy, szaroniebieski i czarny. Wymienione kolory występują też w różnych tonacjach, a kolory są harmonijnie z sobą powiązane. Trzy kolory występują zawsze, u wszystkich odmian: złocistożółty, śmietankowy i szaroniebieski.

Opis budowy

Na pewno każdemu w oczy rzuci się kolor złocistożółty. W kolorze tym jest równomiernie zaokrąglona, gładka **głowa**, średniej długości, także smukła **szyja**, z dobrze zaokrąglonym podgardlem oraz umiarkowanie szeroka, dobrze zaokrąglona **piers**. Rozjaśnia się on nieco w dolnej części szyi, aby na brzuchu przybrać odcień nieco niebieskawy.

Skowronki norymberskie mają **oczy** ciemne, zaś **brwi** gładkie, koloru żywej, intensywnej czerwieni. Wyraźnie są więc widoczne na tle złocistożółtego upierzenia głowy. **Dziób** średniej długości, jest jasno rogowy, a woskówki gładkie i białe.

Plecy tylko lekko opadają i wydaje się czasem, że skowronki mają postawę poziomą. Zwarty **ogon** z plecami tworzy jedną, prostą linię. Długie i dobrze zwarte **skrzydła**, ściśle przylegają do tułowia. Całe **upierzenie** powinno być dobrze przylegające do ciała.

Skowronki norymberskie mają **nogi** średniej długości i nieupierzone. Skoki i palce powinny być zdecydowanie czerwone.

Do dużych wad w budowie zalicza się: zbyt słaby korpus, płaska głowa, opuszczone skrzydła, długie nogi.

Rodzaje kolorów i rysunek

Skowronki norymberskie występują w dwóch odmianach: z rysunkiem skowronkowym i młynarze.

www.bing.com/images/search?q=nürnberg+erchen&

Skowronkowe mają głowę, szyję i pierś w kolorze soczysto złotożółtym, na podbrzuszu kolor ten jest jaśniejszy, nieco niebieskawy. Barwa podstawowa tarczy skrzydeł i lotek jest śmietankowa. Tarcze skrzydeł pokryte są możliwie czarnym, równomiernie rozmieszczonym wzorem skowronkowym. Rysunek na barkach jest trochę pełniejszy. Nie może jednak być zlany. Dolna część grzbietu jest także śmietankowa, ogon zaś niebieskoszary z ciemniejszą poprzeczną wstęgą.

Młynarze mają skrzydła w barwie śmietany, bez lub z możliwie czarnymi i wąskimi pasami, biegnącymi poprzez tarcze. Pozostałe ubarwienie jest jak u skowronkowych.

www.bing.com/images/search?q=nürnberg+lerchen

Wskazania dotyczące hodowli i łączenia w pary

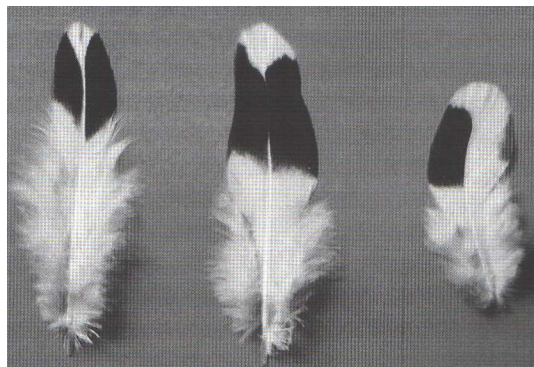
Skowronki norymberskie – jak zostało powiedziane powyżej – występują dwóch odmianach, jako skowronkowe i młynarze, te zaś z pasami i bez pasów. Podstawowy kolor na głowie, szyi i piersiach określa się jako złocistożółty, zaś podstawowy kolor na tarczach skrzydeł określa się jako śmietankowy. Właściwy odcień złocisty jest ściśle związany z jasnym kolorem skrzydeł. Jeśli skrzydła są zbyt ciemne, często występują błędy w kolorze podstawowym. Czasem więc zdarza się, że w okolicach uszu oraz na klinie złocisty kolor staje się brudny i szary. Jest to wada.

Rysunek skowronkowy znajduje się wyłącznie na tarczach skrzydeł. Tworzą go czarne plamki, które powinny być ukształtowane tak regularnie, jak to tylko jest możliwe. Muszą też one być równomiernie rozmieszczone. Jedynie gęściej mogą występować na ramionach. Jednak nie mogą się one zlewać z sobą. Czerń plamek na tarczach skrzydeł musi być tak intensywna, jak to tylko jest możliwe. Czarnoszary lub brązowy kolor jest wadą, mogącą przy ocenie nawet skutkować dyskwalifikacją.

Rysunek na tarczach skrzydeł tworzoną czarne trójkąty po prawej i lewej stronie stosiny, muszą być wydłużone i szerokie. Trójkąty skierowane są w stronę czubka pióra, podstawa zaś bliżej ciała. Rysunek norymberskiego skowronka jest tym lepszy, im

drobniejsze wydają się być czarne trójkąty na tle śmietankowego upierzenia. Najbardziej ceniony jest tak zwany rysunek grotu strzały.

Pióra na tarczy skrzydła

Po lewej stronie pióro właściwe, pióro środkowe i po prawej stronie niewłaściwe. W piórze środkowym niewidoczna jest stosina, w prawym zaś po prawej stronie jest zbyt mała plama.

(Fot. H. Rusam)

Czarne trójkąty stają się większe przy pasach, a następnie są zastępowane przez dobrze ukształtowane pasy.

Jeśli czarne trójkąty są zbyt duże na całych tarczach, wtedy skowronek wydaje się mieć zbyt szerokie tarcze. Jeśli zaś brakuje jasnych trójkątów na czubku pióra, jeśli są one zastąpione czarnymi trójkątami lub jeśli w podstawowym kolorze jest tylko nieznaczna kreska, wtedy rysunek skowronkowy jest zbyt pełny. Ale zbyt pusty rysunek nie jest akceptowany. Zaleca się więc wtedy łączenie w pary gołębi, których rysunek na tarczach jest zbyt jasny z rysunkiem ciemniejszym.

Dolna część pleców powinna być koloru śmietankowego i ostro kontra-

stować z niebieskoszarym ogonem. Na ogonie poprzeczna wstęga o szerokości około 1,5 cm musi się wyraźnie odróżniać od niebieskoszarych sterówek, co znaczy, że musi być zdecydowanie ciemniejsza. Wstęga nie sięga końca sterówek. Pomiędzy wstęgą o końcem sterówek znajduje się wąski, jaśniejszy pas. Na sterówkach nie powinny znajdować się jakiegokolwiek plamki lub kreseczki. Dotyczy to także młynarzy.

Dotyczy młynarzy

Istnieje powiązanie między intensywnym kolorem pasów a oczami, które powinny być czarne. Zwierzęta o czarnych oczach mają lepszą postawę i bardziej intensywny kolor pasów. Ale jeśli na pasach znajdują się małe ilości rdzy lub brązu, potomstwo wtedy będzie miało bardzo dobry kolor dzioba. Jeśli zwierzęta hodowlane mają jednak zbyt ciemne, intensywnie czarne pasy, potomstwo ich będzie miało, sadzę na podudziach i na upierzeniu koło odbytu. Mogą także mieć nieczyste i tzw. pochmurne tarcze. Zwierzęta o bardzo wąskich pasach, mogą czasem mieć potomstwo bez pasów. Para homotygotycznych gołębi bez pasów, będzie miała zawsze potomstwo bez pasów.

Istnieje również związek między kolorem pasów a kolorem dzioba, który powinien być zgodny z kolorem pazurków. Pasy zbyt szerokie lub brązowe, zamiast czarnych, uważane są za poważną wadę, podobnie jak niebieskoszara lub żółta tarcza i krzyżujące się się lotki. Trzeci, a nawet zaznaczony czwarty pas na skrzydłach jest poważną wadą.

Pasy na skrzydłach powinny być tak wąskie, jak to jest możliwe do osiągnięcia, wąskie jak sznurki bicza.

Do wad w ubarwieniu i rysunku zalicza się: zbyt ciemny dziób, jasne oczy, blade brwi, rdzawy nalot na głowie, na dolnej okrywie ogona i podudziach. Policzki lub szyja jasna lub z niebieskim nalotem są wadą. Brunatne plamki lub niewyraźna skowronkowość na tarczach skrzydeł, nieczysty kolor lotek także są wadą. U młynarzy za ciemny lub nieczysty kolor tarcz skrzydeł, za szerokie albo brązowe pasy, jak również pokazujący się trzeci pas uważa się za bardzo poważną wadę.

Przy ocenie norymberskich skowronków bierze się pod uwagę: ogólne wrażenie – postawa – barwa i rysunek – kształt głowy i kolor brwi.

